SOK:n lausunto eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

24.2.2026

Wood Päivi, SOK

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten ja direktiivien muuttamisesta digitaalisen lainsäädäntökehyksen yksinkertaistamisen osalta (digiomnibus) ja tekoälyä koskevien yhdenmukaistettujen sääntöjen täytäntöönpanon yksinkertaistamisen osalta (tekoälyomnibus)/ U 81/2025 vp

SOK kiittää mahdollisuudesta antaa kirjallinen asiantuntijalausunto otsikkoaiheeseen. SOK pitää tärkeänä, että digi- ja datalainsäädäntöä virtaviivaistetaan EU-tasolla. Komission antamat lainsäädäntöesitykset digi- ja teköälyomnibussin osalta ovat kokonaisuudessaan kannatettavia ja vievät osaltaan lainsäädäntöä parempaan suuntaan. SOK kuitenkin näkee, että lainsäädännön yksinkertaistamista on jatkettava näiden esitysten jälkeen erityisesti tukemaan eurooppalaisten yritysten kilpailukykyä ja vahvistamaan Euroopan digitaalista suvereniteettia.

Eurooppalaisten yritysten kyky innovoida ja kilpailla globaalisti riippuu siitä, että ne voivat kerätä ja hyödyntää palvelujen käyttöön liittyvää dataa vastuullisesti. Komission digiomnibus-esityksessä kaikki päätelaitteessa tapahtuva evästeisiin ja seurantatekniikoihin perustuva käsittely sidotaan yksinomaan suostumukseen ja vahvaan yleiseen Do Not Track -signaaliin. Käytännössä tämän seurauksena käyttäjä painaa yhtä nappia ymmärtämättä, että seurauksena voi olla heikompi palvelun laatu, vähemmän räätälöityä sisältöä, vähemmän ilmaisia palveluja ja vähemmän paikallisesti relevantteja tarjouksia. Tämä tarkoittaa sitä, että eurooppalaisten yritysten käytettävissä oleva data vähenee jyrkästi ja vinouttaa kilpailua suurten, usein ei-eurooppalaisten toimijoiden, eduksi. Samalla eurooppalaisten yritysten mahdollisuudet kehittää datavetoisia palveluja heikkenevät.

Mikäli EU-tason neuvotteluissa tullaan valitsemaan malli, jossa Do Not Track -signaali käytännössä estää laajasti seurannan ja profiloinnin myös oikeutetun edun puitteissa, riski on, että Yhdysvalloissa ja muissa ei-EU-maissa toimivat yritykset jatkavat joustavampien sääntöjen nojalla laajamittaista datankeruuta, rakentavat syvällisemmän asiakasymmärryksen ja voivat sen jälkeen myydä analytiikkaa ja dataan perustuvia palveluja takaisin eurooppalaisille yrityksille. Tämä siirtäisi lisäarvon ja osaamisen EU:n ulkopuolelle, jättäisi eurooppalaiset yritykset riippuvaisiksi ulkomaisista datatoimittajista ja heikentäisi Euroopan pitkän aikavälin kilpailukykyä ja digitaalista suvereniteettia.

SOK pitää tärkeänä, että eurooppalaista kilpailukykyä tuetaan, ei heikennetä, nyt uudistettavan lainsäädännön avulla. Olennaisessa osassa on myös eurooppalaisen suvereniteetin vahvistaminen turbulentissa maailman tilanteessa.

SOK ehdottaakin, että Suomen kantaa tarkennettaisiin seuraavalla lisäyksellä:

> *Digiomnibussin johdanto-osan 44 kappale ja 88a artikla säilyttävät suostumuksen pääsääntönä, mutta sallivat lisäksi oikeutetun edun käytön evästeiden ja vastaavien teknologioiden osalta selkeästi yksilöityihin, vähäriskisiin ja käyttäjän kohtuudella*

odottamiin tarkoituksiin, kun suojatoimet ovat kunnossa ja vastustaminen on helppoa ja ymmärrettävällä tavalla toteutettu. Näin käyttäjä voi tosiasiallisesti vastustaa käsittelyä, mutta eurooppalaisille yrityksille jää mahdollisuus rakentaa asiakasymmärrystä ilman kohtuutonta sääntelyrasitetta.

Kunnioittavasti,
Päivi Wood ja Jussi Salokangas/SOK